

Πρόγραμμα μαθημάτων εαρινού εξαμήνου 2001-2002

ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ	Άσκηση - Φ 035
<i>Ανδρέας Λέμπεντεφ</i>	<i>Πέμπτη 2:30-5:30, Αθ. Μιχελή</i>

TARSKI ΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ	Άσκηση - Φ 036
<i>Γιώργος Ρουσόπουλος</i>	<i>Παρασκευή 5:30-8:30, Δ 7</i>
<p>Το μάθημα θα επικεντρωθεί στην ανάλυση των ακόλουθων τριών κειμένων του Alfred Tarski (από μετάφραση): 1. "Η θεμελίωση της επιστημονικής σημασιολογίας". 2. "Η σημασιολογική αντίληψη της αλήθειας". 3. "Αλήθεια και απόδειξη".</p>	

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ	Παράδοση (Υ) - Φ 110
<i>Σταυρούλα Τσινόρεμα</i>	<i>Πέμπτη 2:30-5:30, Δ 3</i>

ΛΟΓΙΚΗ	Παράδοση (Υ) - Φ 120
<i>Δημήτριος Χατζόπουλος</i>	<i>Φοιτητές από Α-Ω Δευτέρα 11:30-2:30, Δ 2 –Β</i>

ΗΘΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	Παράδοση (Υ) - Φ 130
<i>Κώστας Ανδρουλιδάκης</i>	<i>Υποχρεωτική για Β,Δ,ΣΤ Εξάμηνο Δευτέρα 2:30-5:30, Δ 3 –Α</i>
<p>Θέμα της Ηθικής αποτελούν ερωτήματα του είδους: ποιος είναι ο τελικός σκοπός των πράξεων; τι είναι ηθικά καλό (αγαθό); Σκοπός του μαθήματος είναι να παρουσιάσει συνοπτικά και συστηματικά τα κυριότερα ζητήματα της Ηθικής και τις σχετικές εναλλακτικές λύσεις.</p> <p>Βασική βιβλιογραφία: Ε.Π. Παπανούτσος, <i>Ηθική</i> (Αθήνα 1970). Θ.Ν. Πελεγρίνης, <i>Ηθική φιλοσοφία</i> (Αθήνα 1997). Ι. Kant, <i>Τα θεμέλια της μεταφυσικής των ηθών</i>, μτφ. Γ. Τζαβάρας (Αθήνα 1984). G.E. Moore, <i>Ethics</i> (Οξφόρδη 1977 [1912]).</p>	

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	Παράδοση (Υ) - Φ 140
<i>Γρηγόρης Μολύβας</i>	<i>Υποχρεωτική για Β,Δ,ΣΤ Εξάμηνο Φοιτητές από Α-Ω Τρίτη 2:30-5:30, Δ 3 –7Α</i>
<p>Το μάθημα έχει ως στόχο την εισαγωγή στα βασικά ζητήματα της νεώτερης πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας. Εκκινώντας από την παράδοση που θεμελίωσαν οι αρχαίοι στοχαστές θα προχωρήσουμε στην εξέταση κεντρικών μορφών της πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας των νεώτερων χρόνων, οι τοποθετήσεις των οποίων αποτελούν παραδειγματικές απαντήσεις στα κύρια φιλοσοφικά ερωτήματα που θέτει η πολιτική και ηθική συγκρότηση της ανθρώπινης κοινωνίας. Θα γίνουν εισαγωγικές αναφορές στο έργο των Μακιαβέλι, Χομπς, Λοκ, Ρουσσώ, Χέγκελ και Μαρξ, και μια πρώτη επαφή με αντιπροσωπευτικά τους κείμενα.</p> <p>Βασική βιβλιογραφία: G. Sabine, <i>Ιστορία των πολιτικών θεωριών</i> (Αθήνα: Ατλαντίς, χχ.), Π. Κιτρομηλίδης, <i>Νεότερη πολιτική θεωρία</i> (Αθήνα: Σάκουλας, 1996), U. Cerroni, <i>Η πολιτική σκέψη</i>, τ. 3 (Αθήνα: Παπαζήσης, 1985).</p>	

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ	Παράδοση (Υ) - Φ 180
<i>Μαρία Βενιέρη</i>	<i>Τετάρτη 5:30-8:30, Δ 1 –Α</i>
<p>Αντικείμενο της παράδοσης είναι η φιλοσοφική σκέψη των νεότερων χρόνων, με αφετηρία το έργο του Καρτέσιου (1596-1650), στο οποίο η γνωσιοθεωρία περνά στο προσκήνιο και προβλήματα όπως η σχέση νου και σώματος και το πρόβλημα του εξωτερικού κόσμου τίθενται με τη μορφή με την οποία συζητούνται και σήμερα. Έμφαση θα δοθεί στο έργο των ορθολογιστών φιλοσόφων του 17^{ου} αιώνα (Descartes, Spinoza, Leibniz) και των βρετανών εμπειριστών του 18^{ου} αι. (Locke, Berkeley, Hume), καθώς και στην κριτική φιλοσοφία του Kant. Θα εξετασθούν επίσης τα κεντρικά ζητήματα ηθικής και πολιτικής φιλοσοφίας της εποχής του Διαφωτισμού.</p> <p>Βασική βιβλιογραφία: Ν. Αυγελής, <i>Εισαγωγή στη φιλοσοφία</i> (Θεσσαλονίκη, 2000). Fr. Chatelet (επιμ.), <i>Η φιλοσοφία</i>, τόμ. Β-Γ (Αθήνα: Γνώση, 1984-85). Encyclopédie de la Pléiade, <i>Ιστορία της φιλοσοφίας: Η καντιανή επανάσταση</i> (Αθήνα: ΜΙΕΤ, 1987). Β. Russell, <i>Ιστορία της δυτικής φιλοσοφίας</i>, τόμ. 2 <i>Νεότερη φιλοσοφία</i> (Αθήνα: Αρσενίδης, χχ.). W. Windelband-H. Heimssoeth, <i>Εγχειρίδιο ιστορίας της φιλοσοφίας</i>, τόμ. Β'-Γ' (Αθήνα: ΜΙΕΤ, 1982-85).</p>	

ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΚΑΙ ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ	Παράδοση - Φ 202.1 & ΨΥΧΣ 206
<i>Μαρία Βενιέρη - Δέσποινα Σταματοπούλου</i>	<i>Πέμπτη 2:30-5:30, Δ 2 –Β</i>
<p>Στο μάθημα αυτό θα παρουσιαστούν θεματικές που αφορούν στην προβληματική της αντίληψης και των νοητικών αναπαραστάσεων μέσα από τους χώρους της φιλοσοφίας και της ψυχολογίας. Η παρουσίαση θα επικεντρωθεί σε θεμελιώδεις ερωτήσεις που τίθενται στις παραπάνω προσεγγίσεις σε σχέση με τη φύση της αντιληπτικής λειτουργίας και πιο ειδικά σε σχέση με τη μορφή και το περιεχόμενο των οπτικών αναπαραστάσεων -τόσο αυτών που εμπιρεύονται στη μη συνειδητή (ή προ-συνειδησιακή) διαδικασία της οπτικής αντίληψης, όσο και αυτών που χαρακτηρίζουν τη συνειδητή (φαινομενολογική) οπτική αντιληπτική εμπειρία.</p>	

Basic Rights (Princeton: Princeton University Press, 1996). Waldron, Jeremy (επιμ.), *Theory of Rights* (Οξφόρδη: Oxford University Press, 1984). *Liberal Rights: Collected Papers 1981-1991* (Cambridge: Cambridge University Press, 1993).

ΜΟΝΤΕΛΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ	Παράδοση - Φ 241.4 & ΚΟΙΣ 131
Κωνσταντίνος Καβουλάκος	<i>Δευτέρα 11:30-2:30, Δ 1 –Α</i>
<p>Τι είναι αυτό που πήγε στραβά στην ανάπτυξη του δυτικού πολιτισμού μας, τον αιώνα που πέρασε; Γιατί αντί να οδηγηθούμε σε μια κοινωνία ευτυχίας και ελευθερίας των ανθρώπων – όπως προσδοκούσαν οι υπέρμαχοι της ορθολογικότητας, της τεχνικής και επιστημονικής ανάπτυξης – γνωρίσαμε τα ναζιστικά στρατόπεδα εξολόθρευσης και τις μαζικές καταστροφές των Παγκοσμίων Πολέμων; Οι θηριωδίες του 20ου αιώνα ήταν άραγε απλώς μια παρέκβαση από την κανονική εξέλιξη του πολιτισμού; Έχουμε πλέον γυρίσει ανεπιστρεπτί στην «ορθή πορεία» της προόδου χωρίς να κινδυνεύουμε να ξαναεπιστρέψουμε στη βαρβαρότητα; Σε συνέχεια της συζήτησης πάνω σε εγχειρήματα κριτικής στον πολιτισμό, την οποία ξεκινήσαμε το προηγούμενο εξάμηνο ("Μοντέλα κοινωνικής κριτικής: Κριτική στον πολιτισμό" Φ 241.1 / ΚΟΙΣ 130), θα εξετάσουμε μία από τις πιο υποβλητικές αλλά επίσης προβληματικές θεωρίες που επιχειρήσαν να δώσουν απάντηση στα παραπάνω ερωτήματα. Είναι η θεωρία της «αποτυχίας του πολιτισμού» των Μ. Χορκχάμερ και Τ. Αντόρνο, η οποία συνδέει την πολιτισμική ανάπτυξη με την επέκταση της κυριαρχίας πάνω στη φύση και στους ανθρώπους. Σε αυτή την προοπτική, η σταλινική ή εθνικοσοσιαλιστική βαρβαρότητα και η σύγχρονη "μαζική κουλτούρα" των λεγόμενων "δυτικών δημοκρατιών" δεν είναι παρά δύο όψεις της ίδιας τάσης προς διαμόρφωση μιας απόλυτα διοικούμενης, ολοκληρωτικής κοινωνίας. Ανάλογα με την εξέλιξη των μαθημάτων θα εξετάσουμε επίσης λιγότερο απαισιόδοξες, εναλλακτικές ερμηνείες της ανάπτυξης του ολοκληρωτισμού, όπως π.χ. αυτή της Χ. Αρεντ.</p> <p>Βασικό κείμενο: Μ. Χορκχάμερ, Τ. Αντόρνο, <i>Διαλεκτική του διαφωτισμού</i> (Αθήνα: Νήσος, 1996).</p>	

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ	Παράδοση - Φ 250.9
Παύλος Χριστοδουλίδης	<i>Παρασκευή 8:30-11:30, Δ 2 –Β</i>
<p>Σκοπός του μαθήματος είναι (α) να εισαγάγει τις φοιτήτριες και τους φοιτητές στην ιστορία της αισθητικής, όπως αυτή διαμορφώθηκε από την ευρωπαϊκή φιλοσοφική παράδοση, και (β) να τους προσφέρει μερικά στοιχεία για την εξοικείωση με τα έργα των οπτικών τεχνών, ώστε οι απόψεις των φιλοσόφων να έχουν και ένα συγκεκριμένο αντικείμενο εφαρμογής.</p> <p>Διακτάα ύλη: I. Ανάλυση έργων οπτικής τέχνης. II. Σταθμοί στην ιστορία των αισθητικών θεωριών: Πυθαγόρειοι, Πλάτων, Αριστοτέλης, Μεσαιωνικοί, Αναγεννησιακοί, Καντ, Χέγκελ, Ρομαντισμός, Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις, 20ός αιώνας.</p> <p>Σύγγραμμα: Μ. C. Beardsley, <i>Ιστορία των αισθητικών θεωριών</i> (Αθήνα: Νεφέλη, 1989).</p>	

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΠΛΑΤΩΝΑ	Παράδοση - Φ 264
------------------------------	------------------

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ: ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ ΘΕΟΥ	Παράδοση - Φ 205.1
Γιώργος Ζωγραφίδης	<i>Τρίτη 11:30-2:30, Δ 2 –Β</i>
<p>Το ερώτημα για την ύπαρξη θεού και τη θεμελίωση των προτάσεων της θρησκευτικής πίστης, χωρίς να τίθεται πλέον με τον τρόπο και ίσως με την ένταση που τίθονταν παλαιότερα – τουλάχιστον στην ιστορία της φιλοσοφίας–, παραμένει ανοικτό σήμερα, στο βαθμό που πέρα από το καθαρά φιλοσοφικό του ενδιαφέρον (που έχει ανανεωθεί τα τελευταία 30 χρόνια) εμπλέκεται σε επίκαιρα ζητήματα, όπως η "επιστροφή του Θεού", η επανάκαμψη του θρησκευτικού φονταμενταλισμού κ.ά.</p> <p>Η παράδοση έχει στόχο τη γνωριμία με τη φιλοσοφική προβληματική γύρω από την ύπαρξη Θεού, το πώς τίθενται εν γένει και πώς έχουν θεθεί ιστορικά τα σχετικά ερωτήματα, και επιδιώκει μια πρώτη επαφή με ορισμένα από τα κλασικά κείμενα της φιλοσοφίας της θρησκείας (Αριστοτέλης, Αβσελμος, Ακινάτης, Ντεκάρτ, Πασκάλ, Χιουμ, Καντ, Mackie, Swinburne).</p> <p>Σχέδιο μαθήματος: (1) Η φιλοσοφία της θρησκείας και οι κύριες θεματικές της. (2) Το πρόβλημα του Θεού στη φιλοσοφία και τη θεολογία. (3) Ορθολογικότητα της θρησκείας: Τα παραδοσιακά επιχειρήματα υπέρ της ύπαρξης Θεού και η κριτική τους: οντολογικό, κοσμολογικό και τελεολογικό. (4) Το ηθικό επιχείρημα και το πρόβλημα του κακού. (5) Η ανορθολογικότητα της θρησκείας: ανθρωπολογική και κοινωνική κριτική, και φιντεϊσμός.</p> <p>Βασική βιβλιογραφία: Μ.Μαρκάκης, <i>Ιστορία της φιλοσοφίας της θρησκείας</i> (Αθήνα: Ελληνικά γράμματα, 1994). Μ.Μπέγζος, <i>Φαινομενολογία της θρησκείας</i> (Αθήνα: Ελληνικά γράμματα, 1995). Ν. Farouki, <i>Πίστη και λογική</i>, μτφ. Φ. Κονδύλης (Αθήνα: Τραυλός-Κωσταράκης, 1997). J. Lagrée, <i>Η φυσική θρησκεία</i>, μτφ. Α. Παπαθανασοπούλου (Αθήνα: Πατάκης, 2000). M. Dragona-Monachou, <i>The Stoic Arguments for the Existence and the Providence of the Gods</i> (Αθήνα 1976). P. Quinn & C. Taliafero (επιμ.), <i>A Companion to Philosophy of Religion</i> (Οξφόρδη: Blackwell, 1997). J.M. Mackie, <i>The Miracle of Theism</i> (Οξφόρδη: Clarendon Press, 1982). R.Swinburne, <i>The Existence of God</i> (Οξφόρδη: Clarendon Press, 1991).</p>	

ΗΘΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ: Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ	Παράδοση - Φ 231.2
Κατερίνα Μαρκεζίνη	<i>Δευτέρα 2:30-5:30, Δ 2 –Β</i>
<p>Το μάθημα αυτό προσφέρει μία εισαγωγή στην έννοια των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στις φιλοσοφικές θεωρίες που αναπτύχθηκαν για τη θεμελίωσή τους, με ειδική αναφορά στις θεωρίες των Raz, Mackie, Scanlon, Gauthier. Στο πλαίσιο αυτό θα επιχειρηθεί και ένας συσχετισμός με τις κλασικές θεωρίες δικαιοσύνης, όπου θα συζητηθούν το δικαίωμα της ίσης ευκαιρίας και το δικαίωμα της ιδιοκτησίας. Επιπλέον, πέραν της ανάλυσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως ηθικών αξιών, θα υπάρξει και αναφορά στα δικαιώματα ως ιστορική, θεσμική και πολιτισμική πραγματικότητα. Συγκεκριμένα, θα συζητηθούν τα δικαιώματα που συμπεριλαμβάνονται στα άρθρα της Οικουμενικής Διακήρυξης Ανθρώπινων Δικαιωμάτων.</p> <p>Ενδεικτική βιβλιογραφία: Etzioni, Amitai (επιμ.), <i>Rights and the Common Good: the Communitarian Perspective</i> (Νέα Υόρκη: St. Martins' Press, 1995). Hampshire, Stuart (επιμ.), <i>Public and Private Morality</i> (Cambridge: Cambridge University Press, 1978). Shue, Henry,</p>	

Χλόη Μπάλλα

Τρίτη 11:30-2:30, Α 1-2 (Ψυχολογίας)

Θα εξετάσουμε τις βασικές οντολογικές, γνωσιολογικές, ηθικοπολιτικές και αισθητικές θέσεις του Πλάτωνα μέσα από επιχειρήματα διαφορετικών διαλόγων (τα κείμενα στα οποία θα αναφερθούμε είναι κυρίως η *Απολογία*, ο *Κρίτων*, ο *Γοργίας*, ο *Ευθύφρων*, ο *Φαίδων*, η *Πολιτεία*, ο *Τίμαιος*, ο *Πολιτικός* και οι *Νόμοι*). Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην παρουσίαση της πλατωνικής σκέψης μέσα από τη μορφή του φιλοσοφικού διαλόγου και στη σχέση του με τον Σωκράτη.

Βιβλιογραφία: J. Annas, *An Introduction to Plato's Republic* (Οξφόρδη, 1981). Γ. Βλαστός, *Σωκράτης: Ειρωνευτής και ηθικός φιλόσοφος*, μτφ. Π. Καλλιγιάς (Αθήνα: Εστία, 1993). Γ. Βλαστός, *Πλατωνικές Μελέτες*, μτφ. Ι. Αρζόγλου (Αθήνα: ΜΙΕΤ, 1994). Περιοδικό *Δευκαλίων* 12/1 (1993): Αφιέρωμα στη Σωκρατική Ελεγκτική. Α. Κογρέ, *Φιλοσοφία και Πολιτεία. Εισαγωγή στην ανάγνωση του Πλάτωνα*, μτφ. Λ. Κασίμη (Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1990). I.F.Stone, *Η δίκη του Σωκράτη*, μτφ. Σ. Ταμβάκη (Αθήνα: Νέα Σύνορα-Α.Α. Λιβάνη, χ.χ.). A.E. Taylor, *Πλάτων. Ο άνθρωπος και το έργο του*, μτφ. Ι. Αρζόγλου (Αθήνα: ΜΙΕΤ, 1992). B. Williams, *Πλάτων*, επιμ. μτφ. Ε. Κεκροπούλου (Αθήνα: Ενάλιος, 2001).

Η ΦΥΣΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ

Παράδοση - Φ 265.1

Βασίλης Κάλφας

Δευτέρα 11:30-2:30, Δ 2 –Α

Η παράδοση έχει δύο μέρη. Στο πρώτο θα εξετασθούν οι βασικές πλευρές της αριστοτελικής φυσικής. Στο δεύτερο θα γίνει ανάλυση του δεύτερου βιβλίου των Φυσικών.

Κείμενο: Αριστοτέλης, *Περί φύσεως: Το δεύτερο βιβλίο των Φυσικών*, εισ.-μτφ.-σχόλ. Β. Κάλφας. Βασική βιβλιογραφία: I. Düring, *Ο Αριστοτέλης*, τόμ. 2, μτφ. Π. Κοτζιά-Παντελή, Α. Γεωργίου-Κατσιβέλα (Αθήνα: ΜΙΕΤ, 1991, 1994). W.D. Ross, *Αριστοτέλης*, μτφ. Κ. Μήτσου (Αθήνα: ΜΙΕΤ, 1993). W.D. Ross, *Aristotle's Physics* (Οξφόρδη: Clarendon, 1946).

ΣΤΩΙΚΗ ΗΘΙΚΗ

Παράδοση - Φ 266.1

Ανδρέας Λέμπεντεφ

Παρασκευή 11:30-2:30, Δ 2 –Β

Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΥ:
ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Παράδοση - Φ 283.1

Βάνα Γρηγοροπούλου

Παρασκευή 2:30-5:30, Αθ. Μιχαήλ

Το μάθημα επικεντρώνεται στις θεωρίες του Λοκ, του Ρουσσώ και του Καντ. Οι θεωρίες αυτές δίνουν την αφορμή να συζητηθούν ζητήματα σχετικά με τον αγγλικό, τον γαλλικό και τον γερμανικό Διαφωτισμό, τις διαφορές τους ως προς τη μεθοδολογία και τη συγκρότηση των εννοιών. Εξετάζεται επίσης το πρόβλημα σχετικά με την ενότητα του διαφωτιστικού επιχειρήματος. Οι παραπάνω θεωρίες διερευνώνται και ως προς τα επιχειρήματά τους σχετικά με την αγωγή.

Βιβλιογραφία: J. Locke, *An Essay Concerning Human Understanding* (Οξφόρδη, 1975). Του ίδιου, *Some Thoughts Concerning Education* (Cambridge, 1996). J.-J. Rousseau, *Émile*

ou de l'éducation (Παρίσι, 1995). Του ίδιου, *Επιστολή για τον ντ'Αλαμπέρ* (Αθήνα, 2001). I. Kant, *Κριτική του Καθαρού Λόγου* (Αθήνα, 1979). I. Kant, *Über Pädagogik* (1803).

ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Παράδοση - Φ 298.1

Παναγιώτης Πούλος

Πέμπτη 5:30-8:30, Β 1 –26

Με άξονα αναφοράς το βιβλίο του Πωλ Ρικέρ *Η ζωντανή μεταφορά*, το οποίο εξετάζει τη σχέση ανάμεσα στην ποιητική και τη φιλοσοφία, η παράδοση αναλύει κριτικά τόσο τον τρόπο συγκρότησης ενός φιλοσοφικού επιχειρήματος (σε συσχέτισμό με τις συμβολές της ρητορικής, της γλωσσολογίας και της κριτικής της λογοτεχνίας) όσο και την εμβέλεια της απόπειρας συγκρότησης ενός διαλόγου μεταξύ της λεγόμενης ηπειρωτικής ή φαινομενολογικής παράδοσης και της λεγόμενης αγγλοσαξωνικής ή αναλυτικής. Καθώς η έννοια της ερμηνευτικής αποτελεί το σταυρικό σημείο της συζήτησης, διατυπώνεται μια εναλλακτική προσέγγιση των ίδιων ζητημάτων, υπό την οπτική γωνία του έργου του ύστερου Βιτγκεστάιν.

Βιβλιογραφία: P. Ricoeur, *Η ζωντανή μεταφορά* (Αθήνα: Κριτική, 1996). Του ίδιου, "Between Rhetoric and Poetics", στο A. O. Rorty (επιμ.), *Essays on Aristotle's Rhetoric* (Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 1996) σ. 324-384. G. Frege, "Νόημα και αναφορά", στο Π. Χριστοδουλίδης (επιμ.), *Σημασιολογία*, περ. *Δευκαλίων* 17 (1977) σ. 19-37. R. Jacobson, *Δοκίμια για τη γλώσσα της λογοτεχνίας*, εισαγωγή, μετάφραση Α. Μπερλής (Αθήνα: Εστία, 1998). Ι. Πατέλη (επιμ.), *Η μεταφορά*, περ. *Δευκαλίων* 30 (1980). J. Bouveresse, *Herméneutique et linguistique*, suivi de *Wittgenstein et la philosophie du langage* (Combas: Editions de l'éclat, 1991). P.M.S. Hacker, *Wittgenstein* (Λονδίνο: Weidenfeld, 1997). R. Monk, *Λούντβιχ Βιτγκενστάιν: Το χρέος της μεγαλοφυΐας* (Αθήνα: Scripta, 1998).

ΘΕΩΡΙΕΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

Σεμινάριο - Φ 303.1

Γιώργος Ρουσόπουλος

Δευτέρα 5:30-8:30, Σ 1

Στο Σεμινάριο θα παρουσιαστούν κείμενα των Αριστοτέλη, Frege, Russell, Tarski, Austin, Dummett, Davidson, Field, κ.ά.. Κρίνεται πάντως απαραίτητο όσοι ενδιαφέρονται να παρακολουθήσουν αυτό το Σεμινάριο να συμμετάσχουν παράλληλα στην Άσκηση που θα δώσει ο διδάσκων ("Tarski και αλήθεια", Φ 036).

ΗΘΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΒΙΟΗΘΙΚΗ

Σεμινάριο - Φ 334.2

Κατερίνα Μαρκεζίνη

Τρίτη 8:30-11:30, Σ 1

Το σεμινάριο αυτό αποσκοπεί να εντάξει τους φοιτητές στο γνωστικό αντικείμενο της Βιοηθικής ως κλάδου της Ηθικής Φιλοσοφίας. Στο πλαίσιο αυτό, πέραν από την φιλοσοφική ανάλυση συγκεκριμένων θεμάτων από το χώρο της Βιοηθικής (όπως νέα γενετική, επιστήμη και ευθύνη, ευθανασία και συγκατάθεση, υποβοηθούμενη αναπαραγωγή κ. λπ.), θα επιχειρηθεί και μία θεωρητική φιλοσοφική θεμελίωση της σφαίρας της Βιοηθικής. Συγκεκριμένα, θα δοθεί έμφαση σε ορισμένες θεωρίες, αρχές και έννοιες της Ηθικής Φιλοσοφίας που συνιστούν θεμελιώδη βάση για μία θεωρητικά έγκυρη και γόνιμη ανάλυση

των ζητημάτων Βιοηθικής. Συνεπώς, το σεμινάριο αυτό απευθύνεται και στους φοιτητές που έχουν ήδη ασχοληθεί με την ανάλυση συγκεκριμένων θεμάτων Βιοηθικής και σε αυτούς που επιθυμούν να γνωρίσουν το αντικείμενο αυτό – με σκοπό να τους προσφέρει επαρκή θεωρητική φιλοσοφική κατάρτιση για την ανάπτυξη των σχετικών ζητημάτων.

ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ ΤΟΥ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΥ

Σεμινάριο - Φ 340.3

Γρηγόρης Μολύβας

Δευτέρα 2:30-5:30, Αθ. 65-A (I/A)

Στόχος του σεμιναρίου είναι να εξετάσει την πορεία του φιλελευθερισμού ως ιδεολογικού ρεύματος από τον 17^ο αιώνα ως τις μέρες μας. Θα μας απασχολήσουν οι διάφορες προσλήψεις του φιλελευθερισμού αλλά και οι αντιπαράθεσεις και ζυμώσεις με ανταγωνιστικά ιδεολογικά ρεύματα, όπως τον συντηρητισμό και τον σοσιαλισμό. Ενδεικτικά, τα ζητήματα που θα συζητήσουμε είναι: Η ερμηνεία του MacPherson για τον κτητικό ατομικισμό, φιλελευθερισμός και πολιτικός και κοινωνικός ριζοσπαστισμός, η αντίληψη του Berlin για τους πολλαπλούς στόχους της ζωής και την αρνητική ελευθερία, η οπτική του Laski, τα όρια του ορθολογισμού (Oakeshott), η σχέση πολιτικού και οικονομικού φιλελευθερισμού, ο Mill και ο σοσιαλισμός, ο ρόλος των ηθικών συναισθημάτων και το μοντέλο της αγοράς, η προσπάθεια σύγχρονων θεωρητικών (Rawls) να εντάξουν τον πολιτικό φιλελευθερισμό στην παράδοση του κλασικού ρεπουμπλικανισμού, η επανερμηνεία του φιλελευθερισμού από τον Dworkin.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Σεμινάριο - Φ 351.1

Παναγιώτης Πούλος

Παρασκευή 11:30-2:30, Αθ.. Μιχελή

Με υπόβαθρο τις λογοτεχνικές απόπειρες του Γκυστάβ Φλωμπέρ, του Σαρλ Μπωντλαίρ, του Μαρσέλ Προυστ και της Βιρτζίνια Γουλφ, το σεμινάριο εξετάζει το ζήτημα των σχέσεων μεταξύ λογοτεχνίας και φιλοσοφίας. Με ποιον τρόπο αναλύουν τις συμβολές της νεότερης λογοτεχνίας ορισμένες από τις κυρίαρχες φιλοσοφικές, αισθητικές, ψυχολογικές και κοινωνιολογικές τάσεις του εικοστού αιώνα; Με άλλα λόγια, κατά πόσο μας επιτρέπουν να προσεγγίσουμε τούτες τις σχέσεις θετικά, ως σχέσεις ανταλλαγής και αλληλοσυγκρότησης;

Βιβλιογραφία: W. Benjamin, *Σαρλ Μπωντλαίρ: Ένας λυρικός στην ακμή του καπιταλισμού* (Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1994) 121-174, δεύτερο μέρος (Ορισμένα μοτίβα στον Μπωντλαίρ). P. Bourdieu, *Les règles de l'art, Genèse et structure du champ littéraire* (Παρίσι: Seuil, 1992 [= *The Rules of Art*. Καίμπριτζ: Polity Press, 1996]). A. Danto, "Philosophy and/as/of Literature", στο A.J. Cascardi (επιμ.), *Literature and the Question of Philosophy* (Βαλτιμόρη: John Hopkins University Press, 1987) 3-23. G. Deleuze, *Ο Προυστ και τα σημεία* (Αθήνα: Ράππας, 1982). V. Descombes, *Proust: Philosophie du roman*, (Παρίσι: Minuit 1987 [= *Proust: Philosophy of the Novel*, αγγλ. μτφ. C.C. Macksey, Stanford University Press, 1992]). G. Genette, *Figures III* (Παρίσι: Seuil, 1972 [= *Narrative Discourse: An Essay in Method*. Ithaca: Cornell University Press, 1980]). M. Nussbaum, *Love's Knowledge: Essays on Philosophy and Literature* (Νέα Υόρκη και Οξφόρδη: O.U.P., 1990). P. Ricoeur, *Temps et récit*, τόμ. II (Παρίσι: Seuil, 1984 [= *Time and Narrative*, τόμ. 2, αγγλ. μτφ. K. McLaughlin and D. Pellauer. Σικάγο: Chicago University Press, 1985].

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Σεμινάριο - Φ 360.1

Χλόη Μπάλλα

Δευτέρα 5:30-8:30, Αθ. Μιχελή

Η εξήγηση του φυσικού κόσμου κατέχει πρωταρχικό ρόλο στη σκέψη πολλών φιλοσόφων της αρχαιότητας. Τα κείμενά τους συχνά προσφέρουν πλούσιο υλικό για ζητήματα μεθόδου και οριοθέτησης του επιστημονικού λόγου από τη μυθική σκέψη και τη μαγεία. Πέρα από το ότι μας εισάγει στην καρδιά της αρχαίας φιλοσοφίας (οντολογίας, γνωσιολογίας αλλά και ηθικής), η μελέτη αυτών των κειμένων δίνει μια διαφορετική ώθηση στον νεότερο διάλογο για το τί είναι η επιστήμη και πού στοχεύει.

Προηγούμενη εξοικείωση των φοιτητών με την αρχαία ελληνική φιλοσοφία, την επιστημολογία ή την ανθρωπολογία είναι επιθυμητή. Οι εργασίες που θα ανατεθούν εμπίπτουν στις εξής θεματικές ενότητες: Προσωκρατική σκέψη (Αναξίμανδρος, Παρμενίδης, Πυθαγόρειοι, Δημόκριτος, Ιπποκρατικοί συγγραφείς) Πλάτων (*Φαίδων*, *Πολιτεία* V-VII, *Τίμαιος*) Αριστοτέλης: Ελληνορωμαϊκή ιατρική.

Ενδεικτική βιβλιογραφία: Ch. Kahn, *Ο Αναξίμανδρος και οι απαρχές της ελληνικής κοσμολογίας*, μτφ. Ν. Γιανναδάκης (Αθήνα: Πολύτυπο, 1982). G.E.R. Lloyd, *Αρχαία Ελληνική Επιστήμη: Μέθοδοι και προβλήματα*, μτφ. Χ. Μπάλλα (Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1996). G.E.R. Lloyd, *Magic, Reason and Experience* (Cambridge 1979). A.P.D. Mourelatos, επιμ., *Οι Προσωκρατικοί*, μτφ. Φωτεινή Τσιγκάνου κ.ά. (Αθήνα: Εκπαιδευτήρια Κωστήα-Γεϊτόνα: 1998). Γ. Παπαδόπουλος, «Αρχαία Ελληνική Ιατρική», στο Στ. Βιρβιδάκης και Κ. Ιεροδιακόνου, επιμ., *Ελληνική Φιλοσοφία και Επιστήμη. Από την αρχαιότητα ως τον 20ο αιώνα* (Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, 2000) 217-54. G. Vlastos, *Plato's Universe* (Οξφόρδη, 1975).

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Σεμινάριο - Φ 370.1

Γιώργος Ζωγραφίδης

Πέμπτη 11:30-2:30, Σ 1

Η πολιτική σκέψη του Μεσαίωνα (ανατολικού και δυτικού) παρουσιάζεται ήδη από την ύστερη Αρχαιότητα ως μια μορφή πολιτικής θεολογίας και λειτουργεί συνήθως νομιμοποιητικά και σταδιακά κριτικά προς τη μοναρχική διακυβέρνηση, ενώ προς το τέλος της επιχειρεί να οριοθετήσει εκκλησία και κράτος και να θεμελιώσει ιδεολογικά άλλες μορφές κοινωνικής και πολιτειακής οργάνωσης.

Στο σεμινάριο θα συζητηθούν θέματα όπως: Η αυτοκρατορική ιδεολογία: το αυτοκρατορικό πρότυπο και η μίμηση του Χριστού. Η ιδέα του ηγεμόνα: νομιμοποίηση και υποχρεώσεις, οι αρετές του ηγεμόνα, τα "κάτοπτρα ηγεμόνος". Θεωρία της εξουσίας: προέλευση, νομιμοποίηση και τελεολογία της εξουσίας. Το ηθικό και νομικό πλαίσιο της εξουσίας και τα όρια της κυριαρχίας. Φυσικός νόμος και κοινωνία. Κοσμική και εκκλησιαστική εξουσία: υποταγή, σύμπλευση και σύγκρουση –το πρόβλημα του καισαροπαπισμού. Η παπική κυριαρχία και η φύση της θρησκευτικής αυθεντίας. Το ρωμαϊκό κράτος και η χριστιανική κοινωνία ως σκέυη εκλογής της θείας πρόνοιας. Η στάση των Πατέρων προς την εξουσία.

Οι εργασίες θα επικεντρωθούν στην παρουσίαση και τη συζήτηση κειμένων (ή ενδεικτικών αποσπασμάτων τους): Ευσέβιος, Νικηφόρος Βλεμμύδης, Θωμάς Μάγιστρος, Θεόδωρος Μετοχίτης, Πλήθων, Αυγουστίνος, Θωμάς Ακινάτης, Δάντης, Μαρσίλιος της Πάδοβα.

Γενική βιβλιογραφία. Βυζάντιο: Ε. Γλύκατζη-Αρβελέρ, *Η πολιτική ιδεολογία της βυζαντινής αυτοκρατορίας*, μτφ. Τ. Δρακοπούλου (Αθήνα: Αργώ, 1977). Ε. Barker, *Social and political Thought in Byzantium* (Οξφόρδη: Clarendon, 1957). Ι. Καραγιαννόπουλος, *Η πολιτική θεωρία*

των βυζαντινών (Θεσσαλονίκη: Βάνιας, 1988). Δύση: U. Cerroni, επιμ., *Η πολιτική σκέψη από τις απαρχές ως τις μέρες μας*, τόμ. Β΄ *Χριστιανοί και νεότεροι*, μτφ. Μ. Λυκούδης (Αθήνα: Παπαζήσης, 1972). G.H. Sabine, *Ιστορία της πολιτικής σκέψης*, μτφ. Μ. Κρίστου (Αθήνα: Ατλαντίς, χχ.) 196-359. J.H. Burns, επιμ., *The Cambridge History of Medieval Political Thought c.350 - c.1450* (Cambridge: Cambridge University Press, 1988). J. Canning, *A History of Medieval Political Thought 300-1450* (Λονδίνο: Routledge, 1996).

Ο ΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ 17^{ΟΥ} & ΤΟΥ 18^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ

Σεμινάριο - Φ 380.2

Βάνα Γρηγοροπούλου

Πέμπτη 5:30-8:30, Αίθ. Μιχαήλ

Εξετάζονται βασικές έννοιες και μεθοδολογικές αρχές που όρισαν πρότυπα και αξίες του ορθολογισμού κατά τον 17ο αιώνα. Διερευνώνται τα νέα πρότυπα του ορθολογισμού κατά τον 18ο αιώνα, πώς προκύπτουν και πώς θεμελιώνονται. Παρουσιάζονται σύγχρονα ερωτήματα που απευθύνονται προς την έννοια του κλασικού ορθολογισμού.

Βιβλιογραφία: R. Descartes, *Λόγος περί της μεθόδου* (Αθήνα: Παπαζήσης, 1976). G. Leibniz, *Μοναδολογία* (Θεσσαλονίκη: Υπερίων, 1997). Του ίδιου, *Μεταφυσική Πραγματεία* (Θεσσαλονίκη: Εγνατία 1975). D. Diderot, *Ο ανημιός του Ραμό* (Αθήνα: Στοχαστής, 1989). Του ίδιου, *Το όνειρο του D'Alembert* (Θεσσαλονίκη, 1998). Ζ.-Ζ. Ρουσσώ, *Επιστολή για τον ντ'Αλαμπέρ* (Αθήνα 2001). Ι. Καντ, *Κριτική του Καθαρού Λόγου* (Αθήνα: Παπαζήσης, 1979). Μ. Χορκχάιμπερ, Τ. Αντρόνο, *Διαλεκτική του Διαφωτισμού* (Αθήνα: Νήσος, 1996). Μ. Φουκώ, *Τι είναι Διαφωτισμός* (Αθήνα: Έρασμος, 1988). Kurt Baier, *The Rational and the Moral Order* (Σικάγο, 1995).

KANT, ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ ΔΟΚΙΜΙΑ

Σεμινάριο - Φ 384.2

Κώστας Ανδρουλιδάκης

Τρίτη 11:30-2:30, Σ 1

Εκτός από τα μεγάλα κριτικά έργα έργα του, ο Kant συνέγραψε ορισμένα μικρά σε έκταση, αλλά μεγάλης σημασίας δοκίμια (μελέτες και άρθρα) σε θέματα φιλοσοφίας της ιστορίας, ηθικής και πολιτικής φιλοσοφίας, μεταφυσικής κτλ. Στο Σεμινάριο θα μελετήσουμε και θα εξετάσουμε μερικά από τα δοκίμια αυτά.

Βιβλιογραφία: Ι. Kant, *Δοκίμια*, εισαγωγή, μετάφραση, σχόλια Ε.Π. Παπανούτσος. Αθήνα: Δωδώνη, 1971. (Ειδική βιβλιογραφία θα δοθεί στο σεμινάριο).

ΤΟΜΕΑΣ ΘΕΩΡΙΑΣ & ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Ι [=ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Ι]

Παράδοση (Υ) - ΨΥΧΣ 100

Βιβή Κυρκούλη

Παρασκευή 11:30-2:30, Δ 2 –Β

Θα συζητηθούν οι εξής βασικές περιοχές της επιστήμης της Ψυχολογίας: νευροβιολογικοί μηχανισμοί της συμπεριφοράς, συνείδηση και αντίληψη, μνήμη, μάθηση και σκέψη και βασικά κίνητρα.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΙΙ

Παράδοση - ΨΥΧΣ 107

Γιάννης Κουγιουμουτζάκης

Τρίτη 11:30-2:30, Δ 3 –7Α

Το μάθημα είναι συνέχεια του μαθήματος "Αναπτυξιακή Ψυχολογία Ι" (Χ/Ε 2001, ΨΥΧΣ 106) και με τη μορφή παραδόσεων και σύγχρονου ερευνητικού υλικού θα επικεντρωθεί:

- στις βιολογικές αλλαγές κατά την προεφηβεία και την εφηβεία,
- στη γνωστική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη των προεφήβων και των εφήβων,
- στις σχέσεις γονέων – εφήβων, στις σχέσεις καθηγητών – εφήβων,
- στις σχέσεις των εφήβων στις παρέες, στις κλίκες, τις φίλιες του ίδιου και του άλλου φύλου, και στις κρίσιμες έως ψυχο-παθολογικές δυσκολίες κατά την περίοδο της εφηβείας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Παράδοση - ΨΥΧΣ 110

Ελπίδα Ρίκου

Τρίτη 2:30-5:30, Δ 1 –Α

Ως αυτόνομη επιστήμη η κοινωνική ψυχολογία μελετά την πολύπλοκη σχέση ατόμου-κοινωνίας αναδεικνύοντας ως αντικείμενό της, σύμφωνα με τον S.Moscovici, όλες εκείνες τις πολιτισμικές διαδικασίες μέσω των οποίων, σε μια δεδομένη κοινωνία, οργανώνονται οι γνώσεις, δομούνται οι διατομικές και διομαδικές σχέσεις καθώς και οι σχέσεις των ατόμων με το περιβάλλον τους και κατασκευάζεται μια κοινή κοινωνική πραγματικότητα. Στάσεις, γνώμες, στερεότυπα, νόρμες, κοινωνική επιρροή και σύγκρουση, επικοινωνία, κοινωνικές αναπαραστάσεις εμφανίζονται κάτω από το βλέμμα του κοινωνικού ψυχολόγου ως φαινόμενα "διαμεσολάβησης" όχι μεταξύ δύο όρων (όπως τα αντιμετωπίζουν ο ψυχολόγος ή ο κοινωνιολόγος) αλλά τριών: ενός ατομικού υποκειμένου (ego), ενός κοινωνικού υποκειμένου (alter) και ενός "αντικείμενου". Η ιδιαιτερότητα της κοινωνιοψυχολογικής οπτικής, ωστόσο, δεν είναι αποκλειστικά ζήτημα θεωρητικής προσέγγισης αλλά και ερευνητικής πρακτικής, στην οποία θα δοθεί έμφαση στα πλαίσια του μαθήματος.

ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΚΑΙ ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

Παράδοση -ΨΥΧΣ 206 βλ. Φ 202.1

Δέσποινα Σταματοπούλου - Μαρία Βενιέρη

Πέμπτη 2:30-5:30, Δ 2 –Β

Στο μάθημα αυτό θα παρουσιαστούν θεματικές που αφορούν στην προβληματική της αντίληψης και των νοητικών αναπαραστάσεων μέσα από τους χώρους της φιλοσοφίας και της ψυχολογίας. Η παρουσίαση θα επικεντρωθεί σε θεμελιώδεις ερωτήσεις που τίθενται στις παραπάνω προσεγγίσεις σε σχέση με τη φύση της αντιληπτικής λειτουργίας και πιο ειδικά σε σχέση με τη μορφή και το περιεχόμενο των οπτικών αναπαραστάσεων -τόσο αυτών που εμπεριέχονται στη μη συνειδητή (ή προ-συνειδησιακή) διαδικασία της οπτικής αντίληψης, όσο

και αυτών που χαρακτηρίζουν τη συνειδητή (φαινομενολογική) οπτική αντιληπτική εμπειρία.

ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ: Παράδοση - ΨΥΧΣ 212
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΟΥ ΝΟΥ

Βασιλική Τσούρτου Πέμπτη 11:30-2:30, Δ 2 –Β

Περίγραμμα παραδόσεων: 1. Γνωστική Ψυχολογία και Γνωστική Επιστήμη: η ψυχο-γνωστική μελέτη του Νου (ιστορική προσέγγιση: Ψυχοφυσική, Gestalt, Θεωρία Μάθησης και Γνωστική Θεωρία). 2. Θεωρίες Γνωστικής Ανάπτυξης: Gibson, Piaget, Vygotsky. 3. Εγκέφαλος, Νους και Συμπεριφορά. 4. Θεωρίες Συναισθημάτων και Γνωστική Ψυχολογία. 5. Γνωστικές Λειτουργίες (προσοχή, αντίληψη, μνήμη). 6. Αναπαράσταση, Γλώσσα και Σκέψη (από τα αντικείμενα στα σύμβολα). 7. Θεωρία Επεξεργασίας Πληροφοριών. 8. Η Αρχιτεκτονική της Διάνοιας. 9. Ηλεκτρονική Επανάσταση και Θεωρία της Επικοινωνίας. 10. Η προοπτική της Ανάπτυξης στη Γνωσιο-Επιστήμη.

Βασικό σύγγραμμα: Ντάβου, Μ. (2000). *Οι διεργασίες της σκέψης στην εποχή της Πληροφορίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση. Προτεινόμενη βιβλιογραφία: Βοσνιάδου, Σ. (1998). *Γνωστική Ψυχολογία*. Αθήνα: Gutenberg. Goleman, D. (1995). *Η συναίσθηματική νοημοσύνη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα. Hayes, N. (1998). *Εισαγωγή στην Ψυχολογία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα. Karmiloff-Smith, A. (1998). *Πέρα από τη σπονδυλωτή διάνοια: Η Γνωσιο-Επιστήμη στην προοπτική της Αναπτυξιακής Ψυχολογίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Οδυσσεύς. Κουγιουμουτζάκης, Γ. (1995). *Αναπτυξιακή Ψυχολογία: Παρελθόν, Παρόν και Μέλλον*. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης. Σαββάκη, Ε. (1989). *Οι παράλληλοι εαυτοί μας και το βουβό δεξί ημισφαίριο*. Ηράκλειο: ΠΕΚ. Searle, J. (1994). *Νους, Εγκέφαλος και Επιστήμη*. Ηράκλειο: ΠΕΚ. Vygotsky, L.S. (1997). *Νους στην Κοινωνία*. Αθήνα: Gutenberg. Luria, A. R. (1992). *Γνωστική Ανάπτυξη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα. Johnson, G. (1991). *Τα παλάτια της Μνήμης*. Αθήνα: Κάτοπτρο. Lewis, C., Mitchell, P. (1994). *Children's Early Understanding of Mind*. Hove: Lawrence Erlbaum Associates. Sperber, D. (1996). *Explaining Culture*. Oxford: Blackwell Publishers. Von Eckardt, B. (1996). *What is Cognitive Science?* Cambridge: MIT.

ΒΑΣΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 338

Βιβή Κυρκούλη Τετάρτη 2:30-5:30, Σ 1

Το σεμινάριο εξετάζει την περιοχή των κινήτρων από νευροφυσιολογική άποψη και περιλαμβάνει: συμπεριφορές πρόσληψης τροφής και νερού, επιθετικότητα, σεξουαλική συμπεριφορά και μητρική συμπεριφορά.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΜΕΣΗ ΚΑΙ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 339

Γιάννης Κουγιουμουτζάκης Δευτέρα 11:30-2:30, Σ 1

Το σεμινάριο αυτό θα εστιάσει στη ανάπτυξη κατά τα χρόνια της Νεότητας, τις φάσεις της Μέσης Ηλικίας, την Προγεροντική Ηλικία, την Τρίτη Ηλικία, την Ψυχολογία του Θανάτου και του Πένθους. Ειδική αναφορά θα γίνει σε ερευνητικά δεδομένα που ενισχύουν την έννοια της

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 340

Δέσποινα Σταματοπούλου Παρασκευή 11:30-2:30, Σ 1

Το σεμινάριο αυτό θα διερευνήσει την πολυπλοκότητα του φαινομένου της τέχνης, τόσο κατά την ψυχολογική διαδικασία "παραγωγής" της τέχνης όσο και κατά την ψυχολογική διαδικασία "κατανάλωσης" της από το κοινό. Η συγκρότηση του υλικού που θα προσφερθεί στους φοιτητές θα γίνει μέσα από ειδικότερες προσεγγίσεις της τέχνης που προέρχονται από τους χώρους της αντιληπτικής ψυχολογίας και Gestalt ψυχολογίας, της πειραματικής αισθητικής και των θεωριών της διέγερσης, της φιλοσοφικής ψυχολογίας και της φαινομενολογικής προσέγγισης της αισθητικής εμπειρίας, καθώς και της γνωστικής ψυχολογίας και της ψυχολογίας των συναισθημάτων. Στόχος του σεμιναρίου είναι η μελέτη και κριτική επεξεργασία των διαφόρων ψυχολογικών προσεγγίσεων για την τέχνη, που εκάστοτε αντιθετικά αλλά όχι ίσως συμπληρωματικά, εστιάζουν σε διαφορετικές ψυχολογικές λειτουργίες και εμπλεκόμενα συστήματα κατά τη δημιουργία, απόλαυση και κατανόηση της τέχνης.

Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 341

Βασιλική Τσούρτου Παρασκευή 5:30-8:30, Αθ. Μιχαήλ

Στο σεμινάριο θα συζητηθούν οι βασικές θεωρίες γύρω από την κατάκτηση της έννοιας του αριθμού από την βρεφική έως την εφηβική ηλικία. Συγκεκριμένα: α) θα αναφερθούν πειραματικά ευρήματα από το χώρο της πρώιμης βρεφικής ψυχολογίας σχετικά με την αντίληψη των αριθμητικών συνόλων και των σχέσεων μεταξύ τους, και β) θα μελετηθεί η αναπτυξιακή πορεία της έννοιας των αριθμών σε επίπεδο γνωστικών διαδικασιών και συμβολικής σκέψης.

Βιβλιογραφία: Hughes, M. (1999). *Τα Παιδιά και η Έννοια των Αριθμών: Δυσκολίες στην εκμάθηση των Μαθηματικών*. Αθήνα: Gutenberg. Βοσνιάδου, Σ. (1999). *Η Ψυχολογία των Μαθηματικών*. Αθήνα: Gutenberg, Dehaene, S. (1997). *The Number Sense: How the Mind Creates Mathematics*. NY: Oxford University Press. Τσούρτου, Β. (1998). *Πειραματική μελέτη της ανάπτυξης του οπτικο-ακουστικού συντονισμού κατά τη βρεφική ηλικία* (Διδακτορική Διατριβή). Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης, Τμήμα Ψυχολογίας.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ: ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 342 & ΚΟΙΣ 364

Ελίδα Ρίκου Δευτέρα 2:30-5:30, Αθ. Βιβλιοθήκης

Η στροφή προς την ψυχανάλυση χαρακτηρίζει ένα ρεύμα ερευνών γύρω από τις "κοινωνικές αναπαραστάσεις" (R.Kaës, D.Anjieu, κ.ά.), αλλά και η ίδια η "επανεισαγωγή" της έννοιας της "κοινωνικής αναπαράστασης" στην κοινωνική ψυχολογία συνδέθηκε άμεσα με την επιστήμη

της ψυχανάλυσης και τη διάδοσή της (S. Moscovici, 1961). Οι κοινωνιοψυχολογικές προεκτάσεις της ψυχανάλυσης, από την άλλη, έχουν συζητηθεί εκτενώς και η επιρροή της φροϋδικής μεταψυχολογίας διαφαίνεται σε πολλούς τομείς των κοινωνικών επιστημών, τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Αμερική. Επιπλέον, ο όρος "αναπαράσταση" (ή "παράσταση") είναι θεμελιώδους σημασίας για τη διάκριση μεταξύ προσυνειδητού-συνειδητού και ασυνειδήτου συστήματος, σύμφωνα με τον Φρόυντ.

Δεδομένου ότι το πεδίο διερεύνησης των σχέσεων μεταξύ των δύο εννοιών είναι εξαιρετικά ευρύ, στο σεμινάριο αυτό θα περιοριστούμε σε μια εισαγωγική παράλληλη ανάγνωση κειμένων του Φρόυντ με κοινωνιοψυχολογικές προεκτάσεις και ερευνών ψυχαναλυτικής έμπνευσης γύρω από τις κοινωνικές αναπαραστάσεις με στόχο, κυρίως, να αποτιμήσουμε τη σημασία των δεύτερων για τη σύγχρονη κοινωνική ψυχολογία.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗ - ΚΟΙΣ 110 ΜΕΤΕΜΦΥΛΙΑΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (1949-1967)

Σπύρος Σακελλαρόπουλος

Πέμπτη 2:30-5:30, Δ 3

Το μάθημα επιχειρεί να προσεγγίσει τον τρόπο οργάνωσης της ελληνικής κοινωνίας σε όλα τα επίπεδα των κοινωνικών δραστηριοτήτων (κράτος, οικονομία, ιδεολογία, πολιτισμός), τις αντιφάσεις που θα δημιουργηθούν καθώς και τους λόγους που θα οδηγήσουν στο πραξικόπημα του 1967.

Βιβλιογραφία: Χ. Βενναρόδης- Γ. Μαυρή, *Κόμματα και Κοινωνικές Συμμαχίες στην Προδικτατορική Ελλάδα* (Αθήνα: Εξάντας, 1991). Σ. Σακελλαρόπουλος, *Τα αίτια του Απριλιανού πραξικοπήματος* (Αθήνα: Λιβάνης, 1998). Κ. Τσουκαλάς, *Κράτος, Κοινωνία, Εργασία στην Μεταπολεμική Ελλάδα* (Αθήνα: Θεμέλιο, 1986). Δ. Χαράλαμπος, *Στρατός και Πολιτική Εξουσία* (Αθήνα: Εξάντας, 1985).

ΘΕΩΡΙΕΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗ - ΚΟΙΣ 111

Σπύρος Σακελλαρόπουλος

Πέμπτη 2:30-5:30, Δ 2 -Α

Προσδιορισμός του περιεχομένου της έννοιας "παγκοσμιοποίηση" σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας: οικονομική, πολιτική, ιδεολογική, πολιτισμική παγκοσμιοποίηση. Πόσο πρωτοφανές φαινόμενο είναι. Τα καινούρια στοιχεία σε σχέση με το παρελθόν. Προς μια παγκόσμια κοινωνία;

Βιβλιογραφία: Κ. Μελάς, *Παγκοσμιοποίηση* (Αθήνα: Εξάντας, 1999). Μ. Μπάρμπερ, *Ο κόσμος των Mac κόντρα στους Τζιτζάντ* (Αθήνα: Καστανιώτης, 1998). Ρ. Hirst & G. Thompson, *Η παγκοσμιοποίηση σε αμφισβήτηση* (Αθήνα: Παπαζήσης, 2000).

ΜΟΝΤΕΛΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ: ΠΑΡΑΔΟΣΗ - ΚΟΙΣ 131 βλ. Φ 241.4 ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Κωνσταντίνος Καβουλάκος

Δευτέρα 11:30-2:30, Δ 1 -Α

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ

Παράδοση - ΚΟΙΣ 134

Πάνος Πανόπουλος

Δευτέρα 5:30-8:30, Δ 2 -Β

Σ'αυτή τη σειρά μαθημάτων θα προσεγγίσουμε τα κυριότερα θεωρητικά ρεύματα που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της κοινωνικής ανθρωπολογίας κατά τις τελευταίες δεκαετίες. Θα εστιάσουμε, ειδικότερα, στον δομισμό, την αμερικανική "πολιτισμική ανθρωπολογία", τη συμβολική ανθρωπολογία, τον δομομαρξισμό, την πολιτισμική οικολογία, τη θεωρία της πρακτικής και τις ποικίλες μετα-δομιστικές θεωρήσεις της κοινωνικής και πολιτισμικής κατασκευής της πραγματικότητας. Θα εξετάσουμε σε ποια σημεία τους οι νεώτερες θεωρητικές κατευθύνσεις συνεχίζουν παλαιότερους θεωρητικούς και μεθοδολογικούς προβληματισμούς και σε ποια τους ανανεώνουν ή διαφοροποιούνται ριζικά από αυτούς. Θα αναφερθούμε, ακόμη, στις ιδιαίτερες θεματικές περιοχές στις οποίες εστίασε η κάθε θεωρητική κατεύθυνση. Θα εξετάσουμε, επίσης, τις συνάψεις και τις αντιθέσεις ανάμεσα σε ανθρωπολογικές και κοινωνιολογικές θεωρήσεις, συγκρίνοντας τις μεθοδολογικές και αναλυτικές προτεραιότητες και προβληματισμούς των δύο κλάδων. Θα εντάξουμε, τέλος, τις θεωρητικές συζητήσεις που έγιναν τις τελευταίες δεκαετίες στον χώρο της ανθρωπολογίας, όσο και αυτές που γίνονται σήμερα, στο ευρύτερο πολιτικό, κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο του τέλους της εποχής της αποικιοκρατίας και της νέας εποχής της "παγκοσμιοποίησης"

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

Παράδοση - ΚΟΙΣ 135

Γιώργος Νικολακάκης

Τρίτη 5:30-8:30, Δ 2 -Β

ΘΕΩΡΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗΣ

Παράδοση - ΚΟΙΣ 142

Αντώνης Γεωργούλας

Παρασκευή 5:30-8:30, Σ 1

Στο μάθημα θα παρουσιαστούν οι κυριότερες θεωρίες κοινωνικής διαστρωμάτωσης και κοινωνικών τάξεων που επεξεργάστηκε η κοινωνιολογία, προκειμένου να κατανοήσει τις κοινωνίες του 20^{ου} αιώνα. Οι θεωρίες θα παρουσιαστούν σε μια προοπτική διπλής ιστοριοποίησης ή διττής ερμηνευτικής: αφενός θα παρουσιαστούν οι διάφορες θεωρίες με τρόπο επλαισιωμένο, δηλαδή σε σχέση με τις κοινωνικές ανακατατάξεις που έλαβαν χώρα τη στιγμή της εκφοράς τους, και αφετέρου τα κοινωνικά αποτελέσματα που προέκυψαν από τη διάχυση αυτών των θεωριών. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην περίπτωση της Ελλάδας.

ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΚΑΙ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ - ΚΟΙΣ 358

Γιώργος Νικολακάκης

Δευτέρα 2:30-5:30, Σ 1

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΑ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 359

Πάνος Πανόπουλος

Τρίτη 11:30-2:30, Αίθ. Βιβλιοθήκης

Σ' αυτό το σεμινάριο, εξετάζουμε πώς έχει εφαρμοστεί στο παρελθόν και πώς εφαρμόζεται σήμερα η προβληματική της κοινωνικής ανθρωπολογίας στη μελέτη της ελληνικής κοινωνίας. Κάνουμε μια ιστορική αναδρομή στα διάφορα ζητήματα που απασχόλησαν τους εθνογράφους της Ελλάδας στις διαφορετικές περιόδους στις οποίες μπορεί να χωριστεί η ελληνική εθνογραφία, καθώς επίσης και στις ποικίλες θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις που αυτοί διατύπωσαν και εφάρμοσαν. Εστιάζουμε ιδιαίτερα στην πρόσφατη μεθοδολογική και θεματολογική ανανέωση της ελληνικής εθνογραφίας, που ήρθε ως αποτέλεσμα της εφαρμογής στη μελέτη της ελληνικής κοινωνίας των νεότερων θεωρητικών αναζητήσεων και προβληματικών που αναπτύχθηκαν στις ανθρωπολογικές σπουδές κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες. Τοποθετούμε την ελληνική εθνογραφία στο, ευρύτερο, πλαίσιο των εθνογραφικών προσεγγίσεων της Μεσογείου και αναλύουμε τις βασικές συνιστώσες της μεσογειακής εθνογραφίας, μέσω μιας κριτικής προσέγγισης της έννοιας της "πολιτισμικής περιοχής". Συγκρίνουμε, τέλος, τις εθνογραφικές προσεγγίσεις Ελλάδας, Μεσογείου και Βαλκανίων ως προς την έκταση, τη θεματολογία, τη μεθοδολογία, καθώς και ως προς τις πολιτικές διαστάσεις της ανάδειξης μιας γεωγραφικής ενότητας σε "πολιτισμική περιοχή".

**ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΑΞΙΚΗΣ
ΑΝΑΛΥΣΗΣ**

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 360

Αντώνης Γεωργούλας

Τρίτη 5:30-8:30, Σ 1

Το σεμινάριο είναι συμπληρωματικό της παράδοσης και έχει μεθοδολογικούς προσανατολισμούς. Θα επικεντρώσουμε στην ανάλυση κοινωνιολογικών κειμένων, στατιστικών στοιχείων, πολιτικού λόγου και συνεντεύξεων, προκειμένου να κατανοήσουμε το σχηματισμό και το μετασχηματισμό των αναπαραστάσεων που σχετίζονται με τις κοινωνικές τάξεις και την κοινωνική διαστρωμάτωση στην Ελλάδα.

**ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟ (1920-
1940)**

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 361

Φίλιππος Νικολόπουλος

Τρίτη 5:30-8:30, Αίθουσα Μιχελή

**ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΙΣΟ ΤΟΥ 20ου
ΑΙΩΝΑ**

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 362

Φίλιππος Νικολόπουλος

Τετάρτη 2:30-5:30, 65-A (Ιστ-Αρχ)

**ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ:
ΝΕΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ**

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 363 & ΠΑΙΣ 419

ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ

Νίκος Παναγιωτόπουλος

Τετάρτη 5:30-8:30, Αίθ. Μιχελή

Μέσω μιας προσπάθειας εντοπισμού και ανάλυσης των επιστημολογικών και επιστημονικών σφαλμάτων που εκπηγάζουν από την «επιστημονική δόξα» και διαπράττονται στο χώρο της «Κοινωνιολογίας της παραβατικότητας», το σεμινάριο επιχειρεί να καταδείξει πως η Κοινωνιολογία της Παρέκκλισης, συνδεδεμένη με τη Κοινωνιολογία της Κουλτούρας και της Γνώσης, μακράν του να αποτελεί εκείνο το είδος εφαρμοσμένης επιστήμης, εδράζει τα θεμέλια μιας γενικής ανθρωπολογίας της εξουσίας και της νομιμότητας.

**ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ: ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ**

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 364 βλ. ΨΥΧΣ 342

Ελπίδα Ρίκου

Δευτέρα 2:30-5:30, Αίθ. Βιβλιοθήκης

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Άσκηση - ΠΑΙΣ 020

**Κατερίνα Αλεξοπούλου
Λία Καρίμαλη
Τάσος Χατζηνασασίου**

*Υποχρεωτική για το Η' Εξάμηνο
Πέμπτη 11:30-2:30, Αίθ. Μιχελή
Τετάρτη 11:30-2:30, Αθ. Μιχελή
Πέμπτη 5:30-8:30, Σ 1*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Παράδοση - ΠΑΙΣ 100

Δέσποινα Καρακατσάνη

*Υποχρεωτική για το Η' Εξάμηνο
Τρίτη 5:30-8:30, Δ 1 –Α*

1. Αντικείμενο και έννοια της αγωγής (ερμηνεία όρων: αγωγή, παιδεία, εκπαίδευση, διδακτική, μόρφωση, διδασκαλία, μάθηση, παιδαγωγική επιστήμη). Σκοποί -μέσα - παράγοντες αγωγής. Κλάδοι της Παιδαγωγικής επιστήμης. Σύντομη εισαγωγή στη μεθοδολογία της παιδαγωγικής έρευνας. Επιστήμες της αγωγής: συνθήκες αυτόνομης επιστημών αγωγής, επιστημονικότητα παιδαγωγικής επιστήμης, φαινόμενο διεπιστημονικότητας. Η παιδαγωγική επιστήμη στην Ελλάδα. Βασική ορολογία της παιδαγωγικής διαδικασίας: αξιολόγηση, αναλυτικό πρόγραμμα -τύπου curriculum, διαφοροποιημένη παιδαγωγική, διά βίου εκπαίδευση, εκπαίδευση ενηλίκων, λαϊκή επιμόρφωση κ.ά.

2. Σύντομη ιστορική εξέλιξη της παιδαγωγικής σκέψης (μεγάλοι παιδαγωγοί: αντιλήψεις-πρακτικές), έμφαση στις παιδαγωγικές αντιλήψεις του 20ου αι. (Νέα Αγωγή, μεταρρυθμιστική παιδαγωγική, προοδευτική εκπαίδευση, Σχολείο Εργασίας-ενέργειας, αμφισβήτηση του σχολείου, αποσχολοποίηση, κριτική παιδαγωγική).

Βασική βιβλιογραφία: Γ. Πυργιωτάκης, *Εισαγωγή στην παιδαγωγική επιστήμη* (Αθήνα 1999). Σπ. Κρίβας, *Παιδαγωγική επιστήμη: Βασική θεματική* (Αθήνα 1996). Ι. Χριστιάς, *Εισαγωγή στην επιστήμη της αγωγής* (Αθήνα 1994). J. Houssaye, *Δεκαπέντε παιδαγωγοί* (Αθήνα: Μεταιχμιο, 2000). Α. Rebe, *Ιστορία της παιδαγωγικής* (Αθήνα 1996).

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	Παράδοση - ΠΑΙΣ 103
Καλλιόπη Πηγιάκη	<i>Υποχρεωτική για το ΣΤ΄ Εξάμηνο Τρίτη 2:30-5:30, Δ 2 –Β</i>
<p>Σκοπός του μαθήματος της Γενικής Διδακτικής ή Διδακτικής Μεθοδολογίας (που αντικαθιστά τα, υποχρεωτικά έως τώρα, μαθήματα της Ειδικής Διδακτικής και της Διδακτικής Άσκησης) είναι να δώσει στους φοιτητές μια θεωρητική βάση όλων των θεμάτων που σχετίζονται με τη διδασκαλία στη σχολική τάξη. Εξετάζονται:</p> <p>α) Το ήθος του σχολείου -παιδαγωγικό κλίμα. β) Οι διδακτικές αρχές που διέπουν τη διαμόρφωση του παιδαγωγικού κλίματος και που καθορίζουν την επιλογή των διδακτικών στόχων και των διδακτικών μεθόδων της διδασκαλίας. γ) Αναδρομή στην παλαιά και τη νέα Αγωγή, προκειμένου να κατανοηθούν οι φάσεις της διδασκαλίας και η ειδοποιός διαφορά μεταξύ των διδακτικών μεθόδων. δ) Ο σχεδιασμός της διδασκαλίας, οι φάσεις της διδασκαλίας, οι τεχνικές της και τα κριτήρια της αξιολόγησής της. ε) Το "κρυφό σχολικό αναλυτικό πρόγραμμα".</p> <p>Ενδεικτική βιβλιογραφία: Η. Ματσαγγούρας, <i>Θεωρία και πράξη της διδασκαλίας</i>, τόμ. Β΄: <i>Στρατηγικές διδασκαλίας: Από την πληροφόρηση στην κριτική σκέψη</i> (Αθήνα: Gutenberg, 3^η 1997 [1994]). Η. Ματσαγγούρας, <i>Θεωρία της διδασκαλίας: Η προσωπική θεωρία ως πλαίσιο στοχαστικοκριτικής ανάλυσης</i> (Αθήνα: Συμμετρία, 1996). Π. Πηγιάκη, <i>Προετοιμασία, σχεδιασμός και αξιολόγηση της διδασκαλίας</i> (Αθήνα: Γρηγόρης, 1999). Ι. Χριστιάς, <i>Θεωρία και μεθοδολογία της διδασκαλίας</i>. Κ. Χρυσάφιδης, <i>Προγραμματισμένη διδασκαλία</i> (Ιωάννινα, 1990). Κ. Χρυσάφιδης, <i>Βιωματική-επικοινωνιακή διδασκαλία: Η εισαγωγή της μεθόδου Project στο σχολείο</i> (Αθήνα: Gutenberg, 1994).</p>	

ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ	Παράδοση - ΠΑΙΣ 105
Μαρία Κοζαράκη	<i>Υποχρεωτική για το Η΄ Εξάμηνο</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Η διδακτική της γλώσσας με βάση τις αρχές της εφαρμοσμένης γλωσσολογίας. Ανάλυση της γλώσσας στο λεξιλογικό, μορφολογικό και σημασιολογικό επίπεδο. • Η οργάνωση του προφορικού και γραπτού λόγου (προφορική και γραπτή επικοινωνία). • Πρακτικές εφαρμογές με βάση τα βιβλία <i>Νεοελληνική γλώσσα</i> (τόμοι Α, Β, Γ) του Γυμνασίου και το βιβλίο <i>Έκφραση-Έκθεση</i> (τόμοι Α, Β, Γ) του Λυκείου. <p>Προτεινόμενα βιβλία υποδομής: Ν. Μήτσης, <i>Η διδακτική του γλωσσικού μαθήματος, από τη γλωσσική θεωρία στη διδακτική πράξη</i> (Αθήνα: Gutenberg). Χ. Τσολάκης, <i>Από τα γράμματα στη γλώσσα</i> (Θεσσαλονίκη: Βάνιας, 1995). Θα δίνονται και διαφοροποιημένες σημειώσεις κατά διδακτική ενότητα.</p>	

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	Παράδοση - ΠΑΙΣ 128
---	---------------------

Ζαχαρίας Παληός	<i>Τρίτη 2:30-5:30, Αθ. Μιχαήλ</i>
<p>Τα σύγχρονα εκπαιδευτικά συστήματα έχουν εξουσιοδοτηθεί να τοποθετούν τα άτομα στην επαγγελματική και κοινωνική ιεραρχία, αλλά και θεωρούνται κύριοι παράγοντες νομιμοποίησης και κοινωνικής αναπαραγωγής του status quo. Από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα τα περισσότερα κράτη έχουν ακολουθήσει λίγο-πολύ κοινές εκπαιδευτικές κατευθύνσεις και έχουν επιδιώξει σχετικά κοινούς στόχους. Παρά ταύτα τα εθνικά εκπαιδευτικά συστήματα έχουν επηρεαστεί σημαντικά από τα εθνοκεντρικά χαρακτηριστικά της κάθε χώρας, τη θέση της στον διεθνή καταμερισμό της εργασίας και τις πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις, με αποτέλεσμα την εμφάνιση σημαντικών διαφορών αναφορικά με τη δομή, τα προγράμματα, τους τίτλους σπουδών και την αξιοποίησή τους στην αγορά εργασίας.</p>	

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	Παράδοση (Υ) - ΠΑΙΣ 141
Νίκος Παναγιωτόπουλος	<i>Υποχρεωτικό για Β,Δ,ΣΤ΄ Εξάμηνο Πέμπτη 8:30-11:30, Δ 1 –Α</i>
<p>Ο βασικός στόχος του μαθήματος είναι να προσφέρει, μέσω μιας παρουσίασης των θεμελιωδών θεωριών και των συμπερασμάτων τους, μια τοπογραφία του κλάδου που ονομάζεται κοινωνιολογία της εκπαίδευσης.</p>	

ΙΣΤΟΡΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	Σεμινάριο - ΠΑΙΣ 412
Δέσποινα Καρακατσάνης	<i>Τετάρτη 2:30-5:30, Αθ. Μιχαήλ</i>
<p>Κοινωνιολογικές θεωρίες σχετικά με την ανάλυση της παιδικής ηλικίας. Παιδαγωγικές προσεγγίσεις της παιδικής ηλικίας: Λοκ-Ρουσσώ, Νέα Αγωγή-παιδοκεντρική παιδαγωγική. Αντιλήψεις σχετικά με την Παιδική ηλικία σε διάφορες χρονικές περιόδους: παιδική ταυτότητα, ιστορία της οικογένειας, υγιεινή του παιδιού, ενδυμασία, παιδική εργασία, παιδικές ασχολίες. Παιδική ηλικία και εκπαίδευση (οργάνωση διάρθρωση σχολικού θεσμού, μέθοδοι διδασκαλίας, αρχές-αξίες σχολικής κοινότητας, ειδικές μορφές αγωγής). Έμφαση στη νεοελληνική κοινωνία (εξέλιξη αντιλήψεων, αναπαραστάσεων, πρακτικών) και επιδράσεις στην εκπαίδευση.</p> <p>Ενδεικτική Βιβλιογραφία: Δ. Μακρυνιώτης (επιμ.), <i>Παιδική Ηλικία</i> (Αθήνα: Νήσος, 1997). Δ. Μακρυνιώτης, <i>Η παιδική ηλικία στα αναγνωστικά βιβλία 1834-1919</i> (Αθήνα: Δωδώνη [Ίδρυμα Ερευνών για το Παιδί], 1986). Φ. Αριές, <i>Αιώνες παιδικής ηλικίας</i> (Αθήνα: Γλάρος, 1990). Λ. Ντεμώζ (επιμ.), <i>Η Ιστορία της Παιδικής Ηλικίας</i> (Αθήνα: Γλάρος, 1977).</p>	

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ: ΝΕΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ	Σεμινάριο -ΠΑΙΣ 419 βλ. ΚΟΙΣ 363
Νίκος Παναγιωτόπουλος	<i>Τετάρτη 5:30-8:30, Αθ.. Μιχαήλ</i>

*Ζαχαρίας Παληός**Δευτέρα 2:30-5:30, Αθ. Μιχελή*

Η γυναίκα στην ιστορία παρουσιάζεται υποταγμένη στον άνδρα και την κοινή γνώμη. Τα δύο φύλα, μέσω μιας διαρκούς ανακωχής επιβεβλημένης από ένα "modus operandi", έχουν μεταφέρει την ουσία και τα χαρακτηριστικά των διαφορών και συγκρούσεων τους έως σήμερα. Οι διαφορές και οι συγκρούσεις αυτές αντανακλώνται και νομιμοποιούνται στο σύνολο των δομών και των λειτουργιών των σύγχρονων κοινωνιών, πολύ περισσότερο απ' ότι στο παρελθόν.

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης του αντικειμένου εξετάζονται τα παρακάτω θέματα: Ανθρωπολογικές προσεγγίσεις εμφυλοποίησης, Θεωρίες Κοινωνικοποίησης, Φύλο και Εκπαίδευση, Φύλο και κοινωνική τάξη, Φύλο και Θρησκεία, Εργασιακά και πολιτικά δικαιώματα της Ελληνίδας, Η γυναίκα στην κλασική αρχαιότητα, το Φεμινιστικό κίνημα.

*Καλλιόπη Πηγιάκη**Τετάρτη 5:30-8:30, Σ 1*

Στο μάθημα αυτό τίθενται ως ερωτήματα προς διερεύνηση τα εξής θέματα: η ελευθερία στην εκπαίδευση, η δημοκρατία στην εκπαίδευση, μορφές αλλοτρίωσης στην εκπαίδευση, η αλληλεπίδραση στη σχολική τάξη, η διαλογική επικοινωνία, οι επικοινωνιακές δεξιότητες, η σχολική συμβουλευτική, οι ρόλοι, η ποιότητα ζωής στο σχολείο, η ποιότητα της μάθησης, οι μαθητικές κοινότητες, η κοινωνικοποίηση στο σχολείο κτλ. Η μελέτη των θεμάτων αυτών θα γίνει με βάση ελληνική και αγγλική βιβλιογραφία, ενώ ορισμένα θέματα μπορούν να μελετηθούν και με επιτόπια έρευνα.

ΔΙΑΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ

